

SEÐLABANKI ÍSLANDS

Efnahagsmálin og horfurnar framundan

Fjármálaráðstefna sveitarfélaga
Hilton Reykjavik Nordica 10. október 2024

Ásgeir Jónsson
Seðlabankastjóri

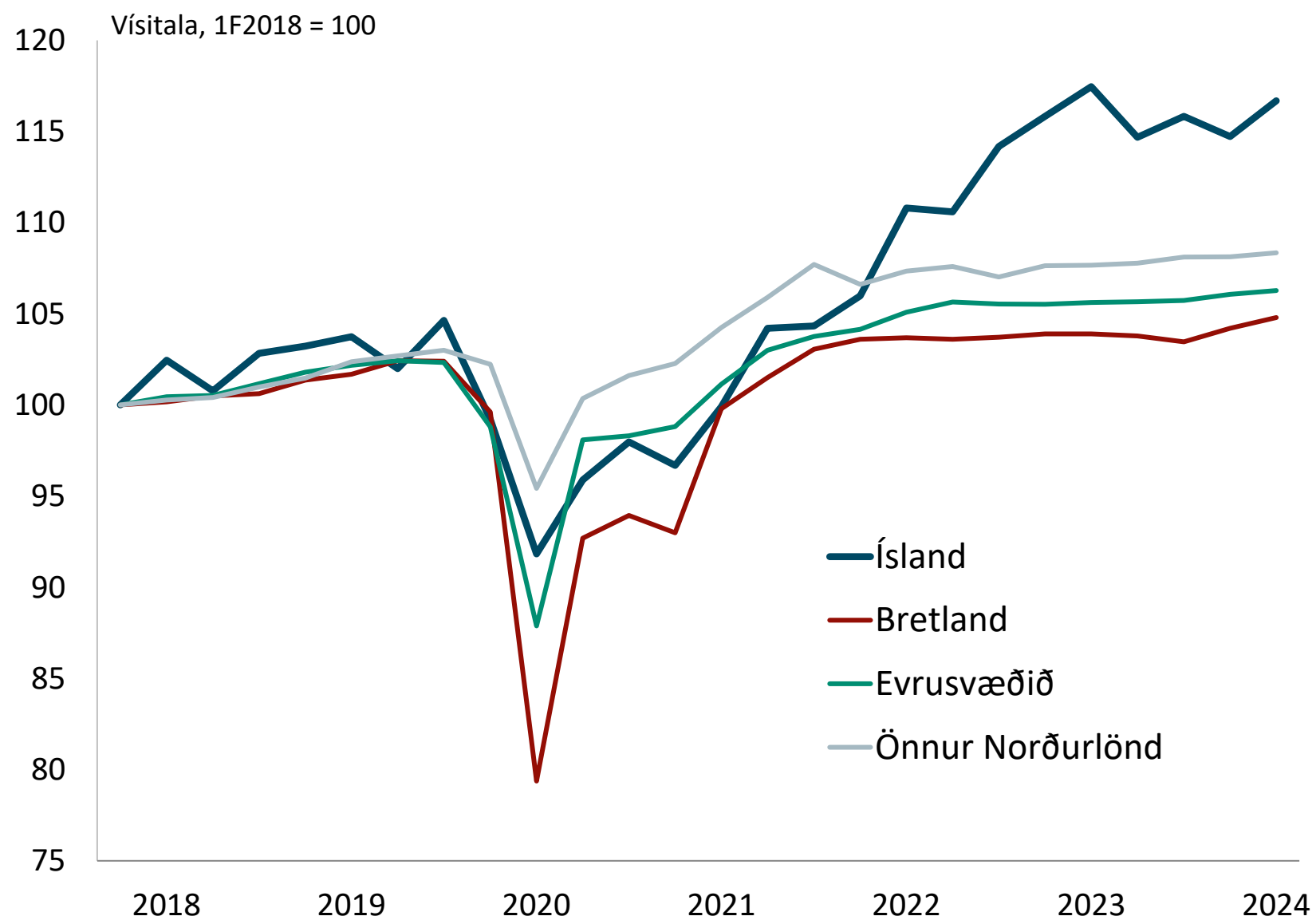

Ísland í dag

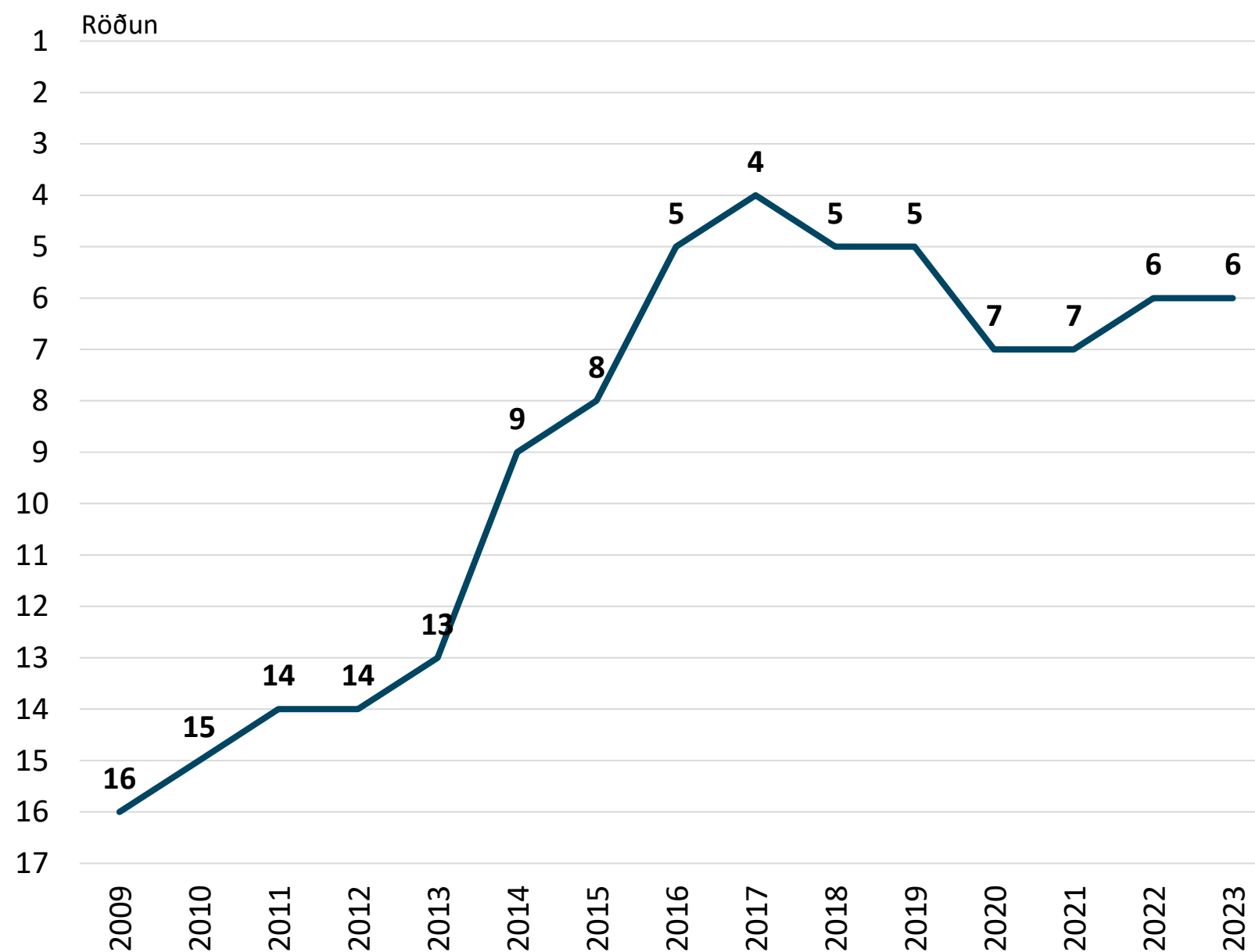
Ísland – land hagvaxtarins

Landsframleiðsla¹

Landsframleiðsla á mann, röðun Íslands meðal OECD landa

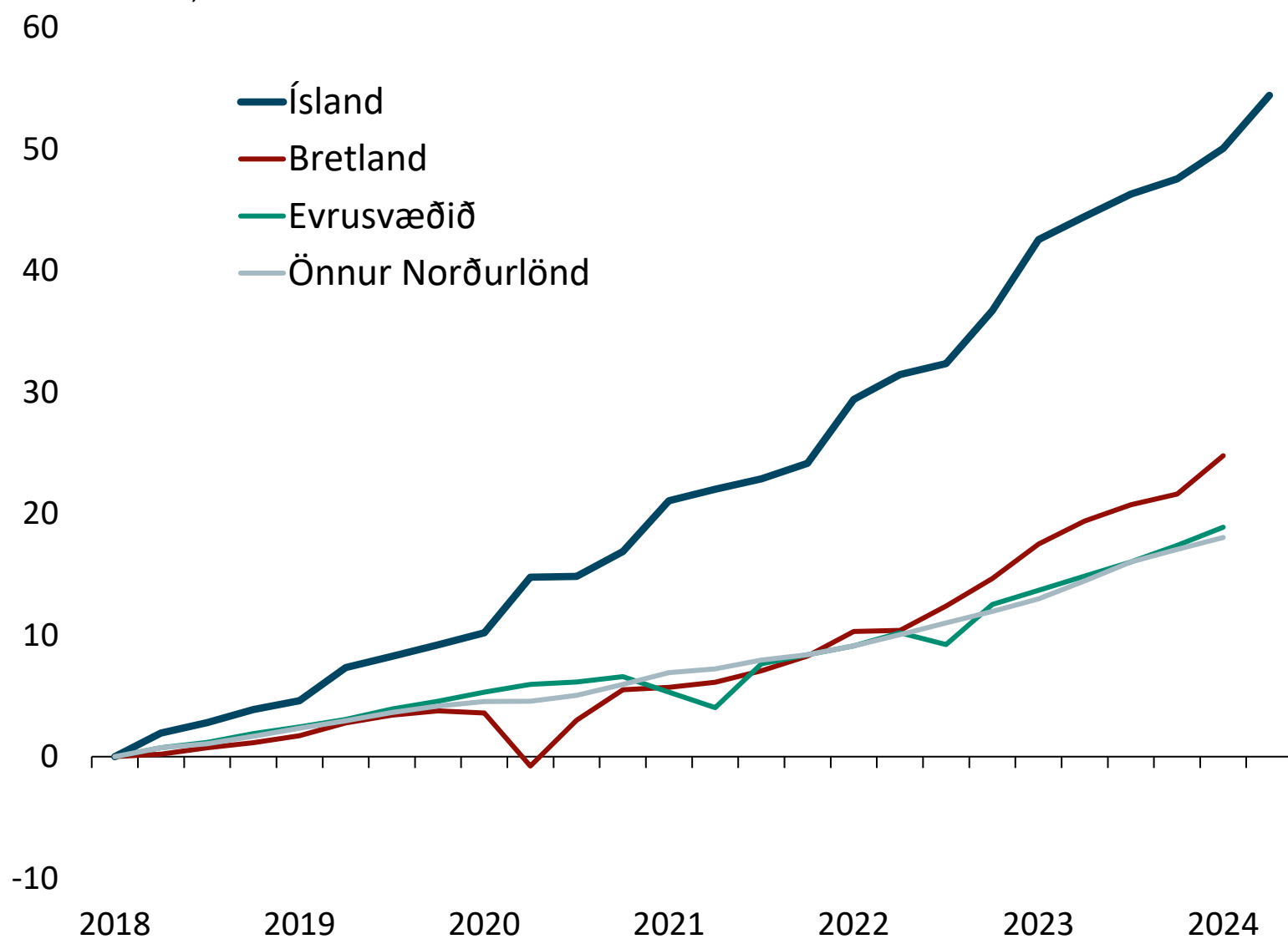

1. Árstíðaleiðrétt gögn. Olía og jarðgas eru undanskilin fyrir Noregur.
Heimildir: Hagstofa Íslands, OECD, Seðlabanki Íslands.

Land launahækkana og vaxandi kaupmáttar ...

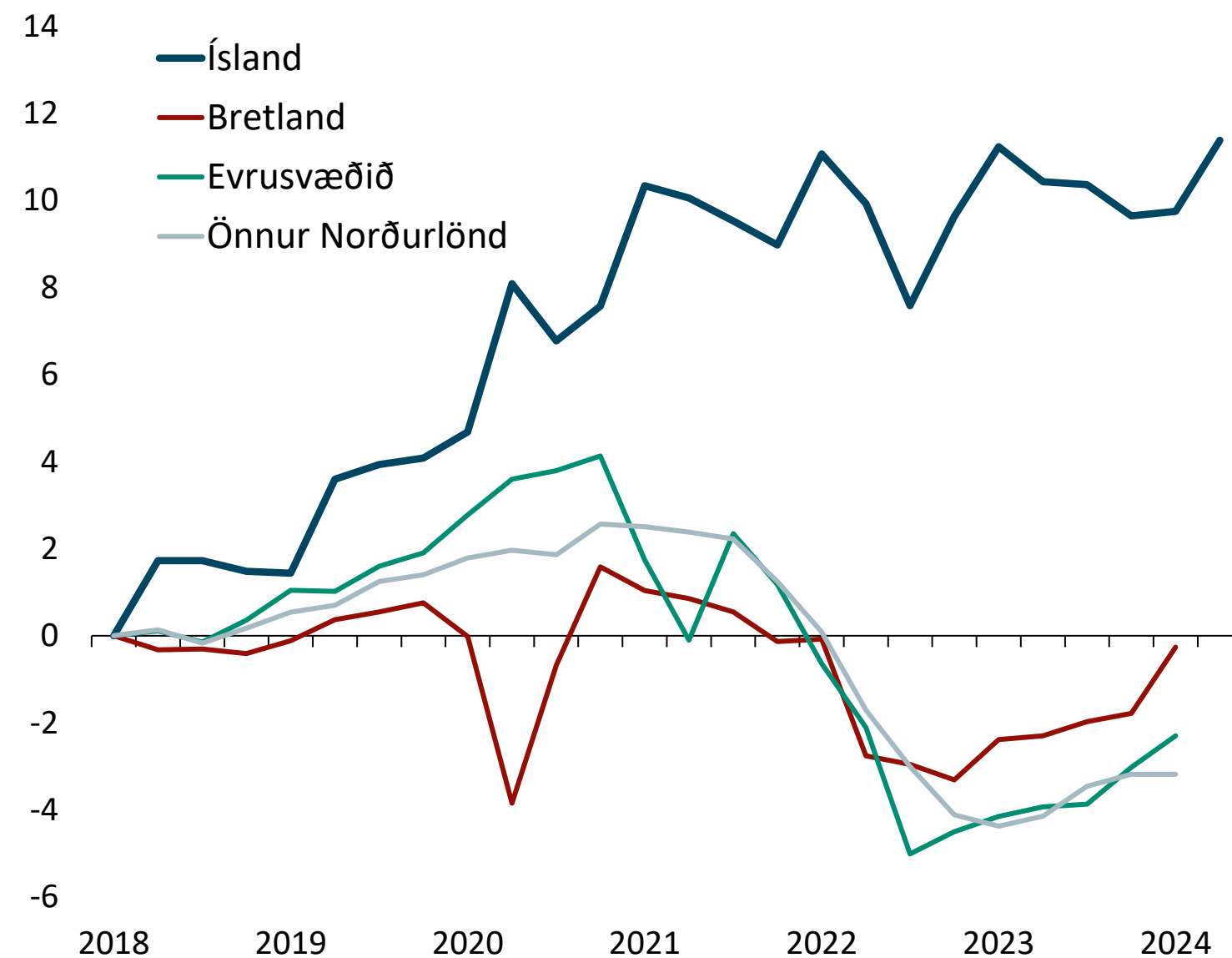
Þróun nafnlauna¹

Vísitala, 1F2018 = 100

Þróun raunlauna¹

Vísitala, 1F2018 = 100

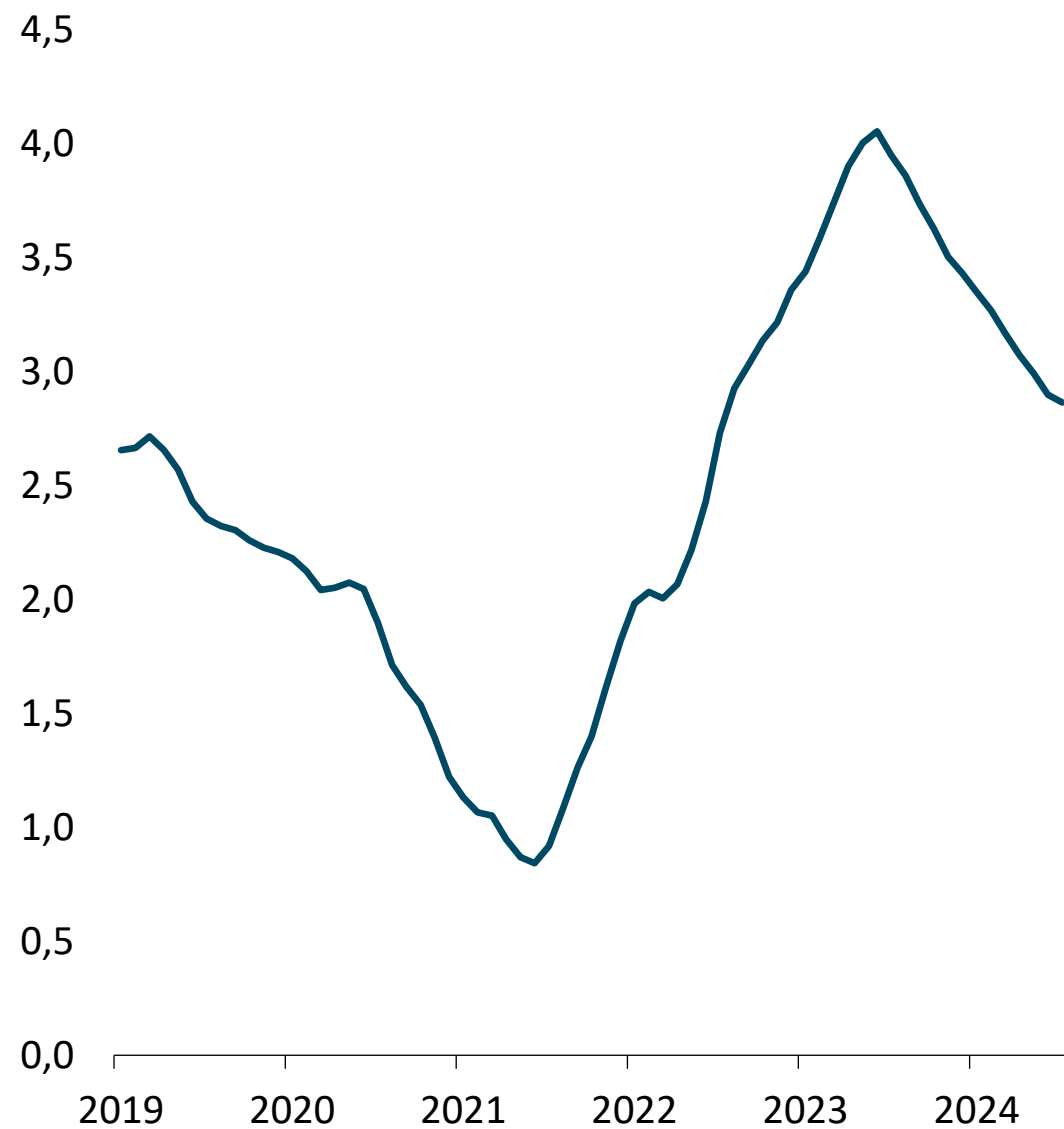
1. Árstíðaleiðrétt tímakaup (e. hourly earnings) í framleiðslu. Vegna gagnaskorts eru tölur fyrir Ísland framreiknaðar með launavísitölu í framleiðslu frá og með 1. ársfj. 2023. Heimildir: Hagstofa Íslands, OECD, Seðlabanki Íslands.

... og land mikillar atvinnu

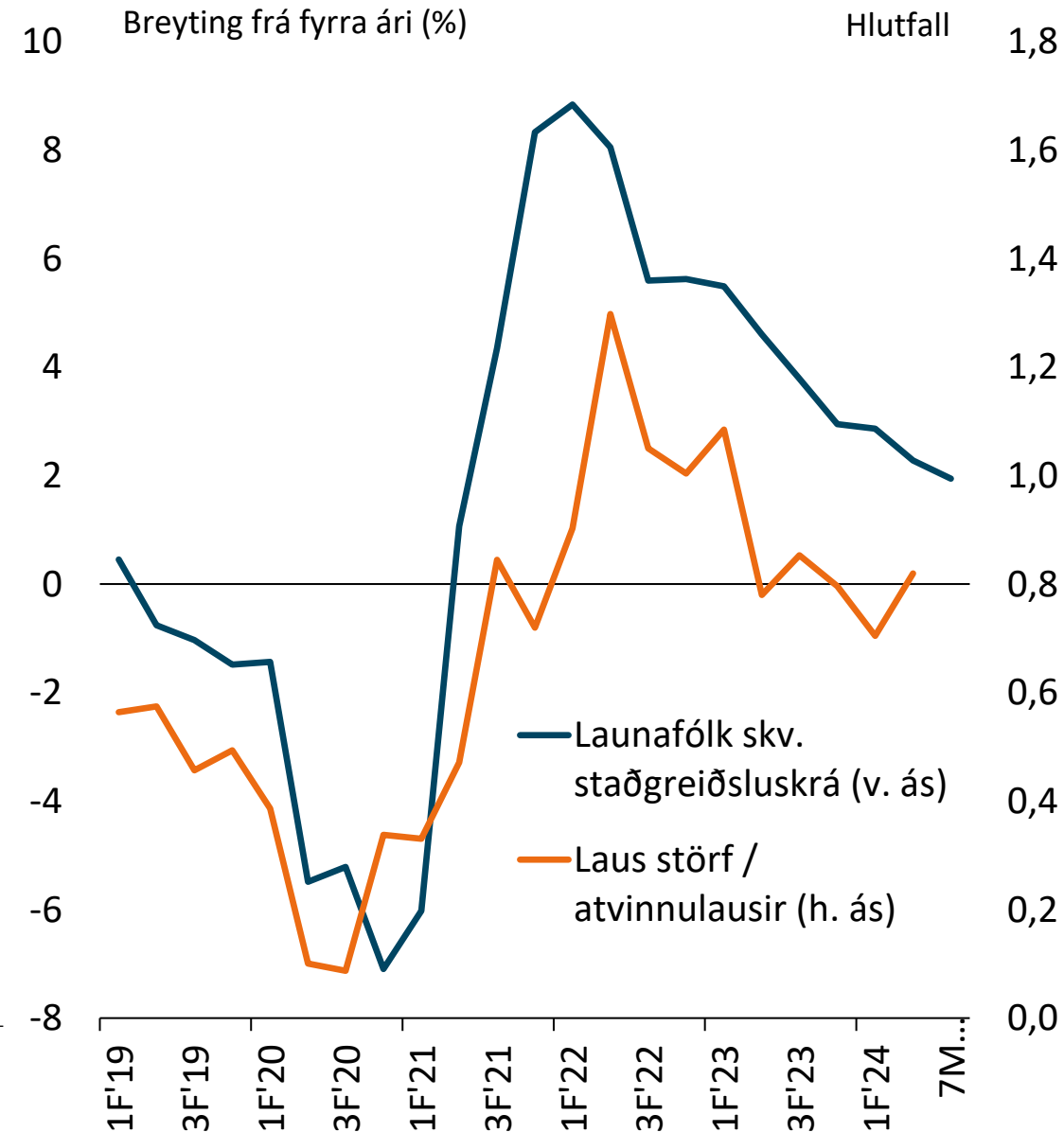
Fólk á vinnufærum aldri¹

Breyting frá fyrra ári (%)

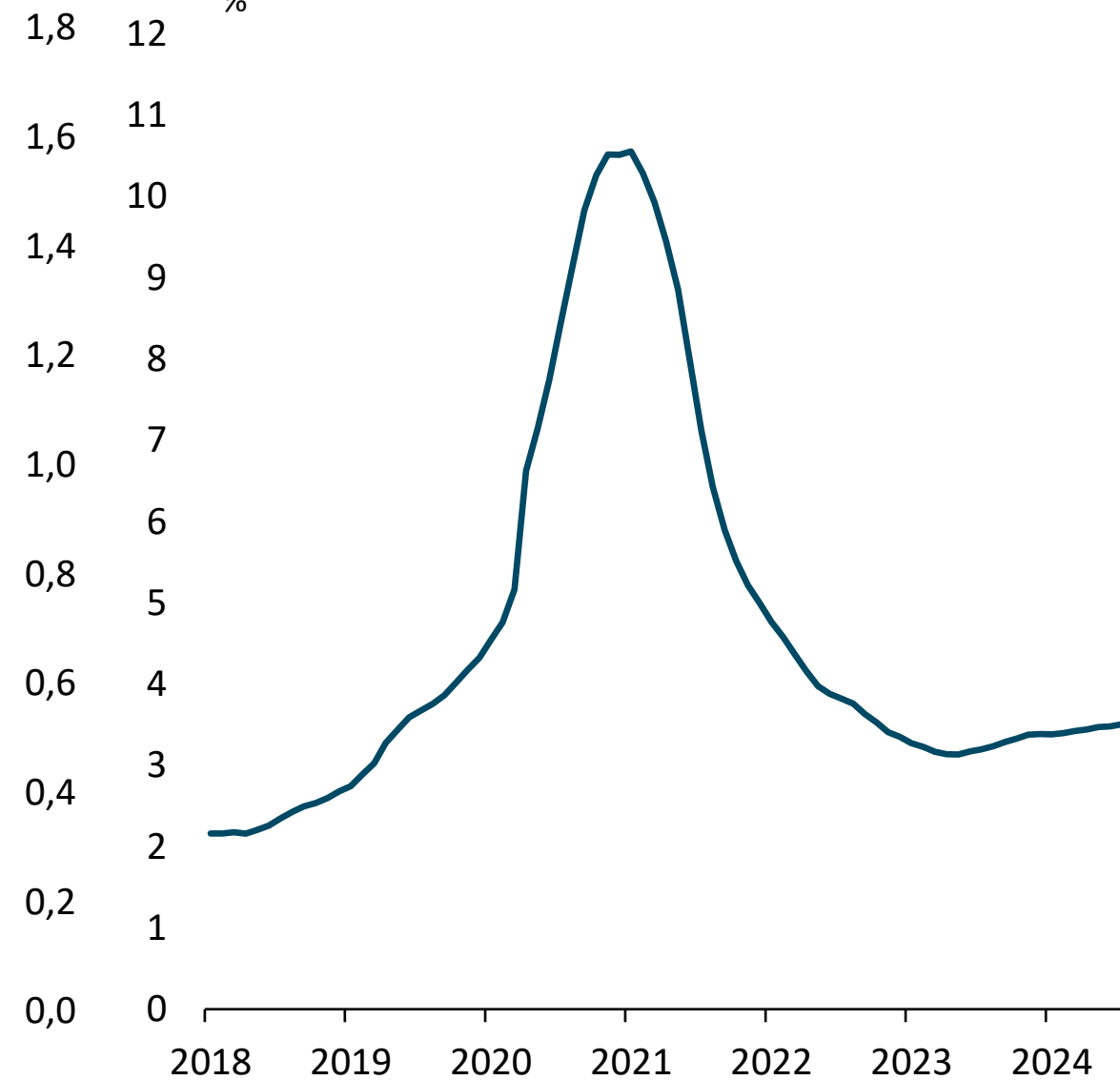
Avinna og laus störf²

Breyting frá fyrra ári (%)

Skráð atvinnuleysi³

%

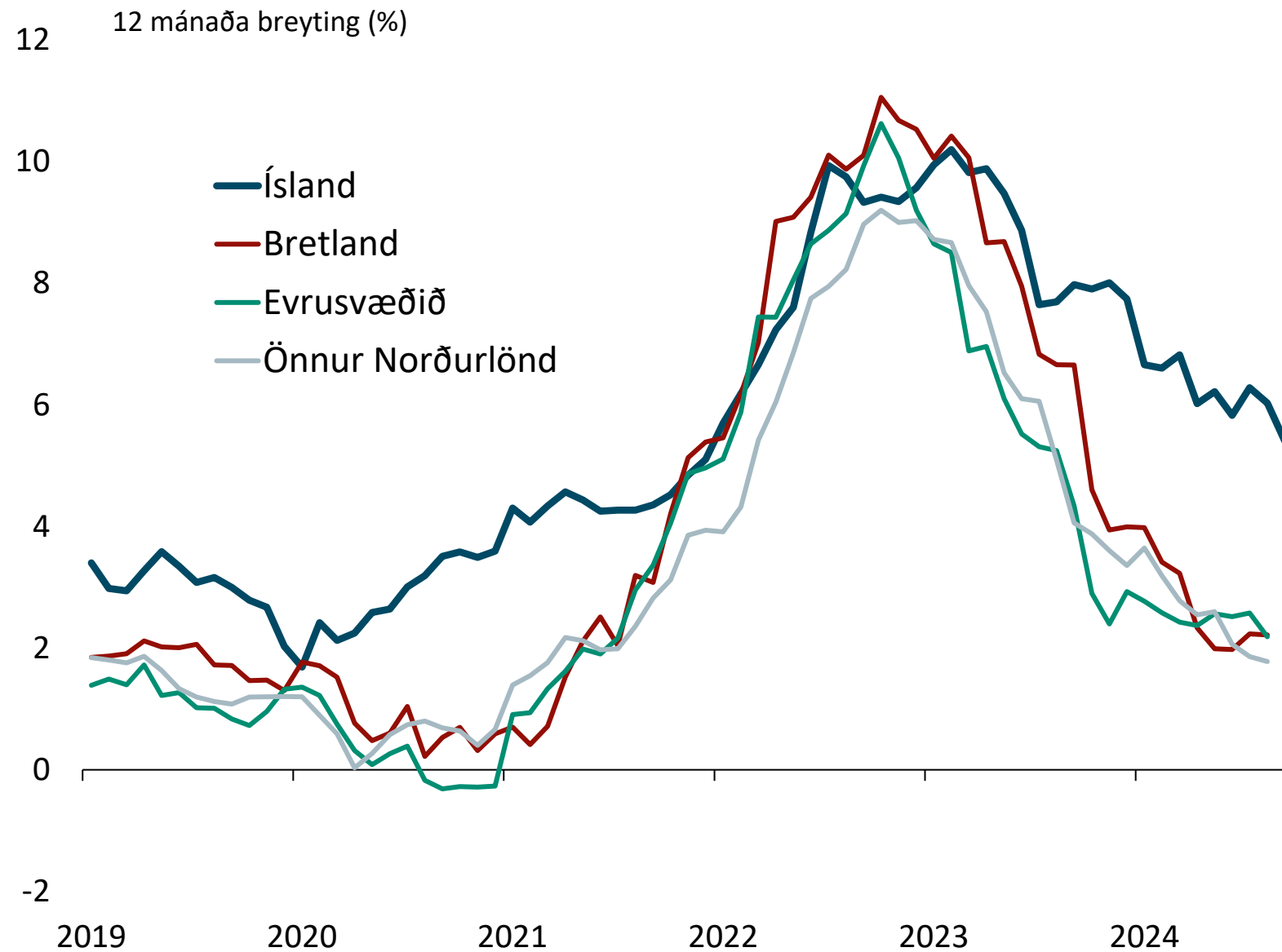

1. Fólk á aldrinum 16-74 ára. 2. Launafólk á aldrinum 16-74 ára samkvæmt tölum úr staðgreiðsluskrá ríkisskattstjóra. Laus störf skv. fyrirtækjakönnun Hagstofu Íslands og fjöldi atvinnulausra samkvæmt vinnumarkaðskönnun sömu stofnunar. Hlutfall lausra starfa og fjölda atvinnulausra er árstíðarleidirétt. 3. Án fólks á hlutabótum frá og með mars 2020. Árstíðarleidiréttar tölur. Heimildir: Hagstofa Íslands, Vinnumálastofnun, Seðlabanki Íslands.

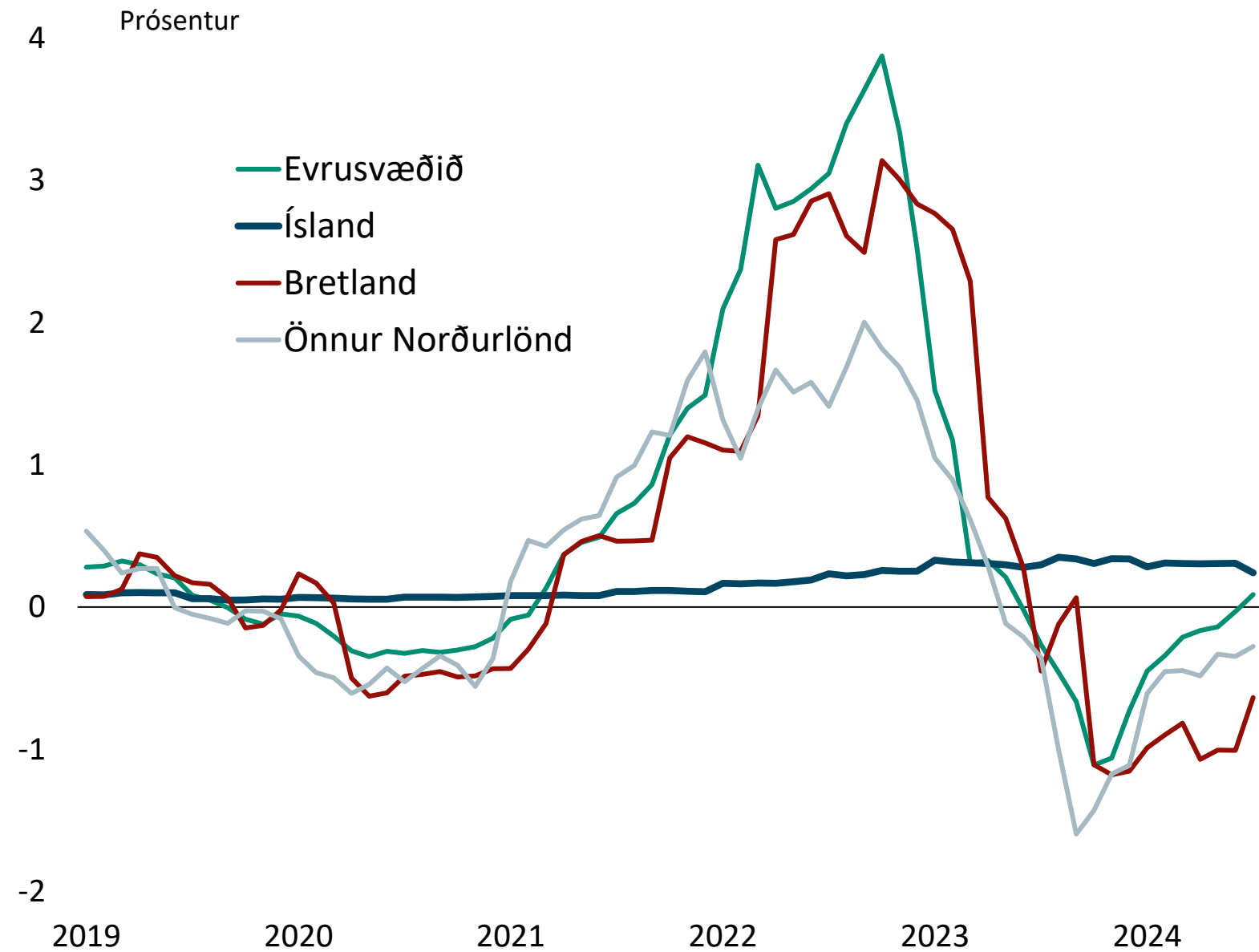
En einnig – land þenslu og verðbólgu

Alþjóðleg verðbólga

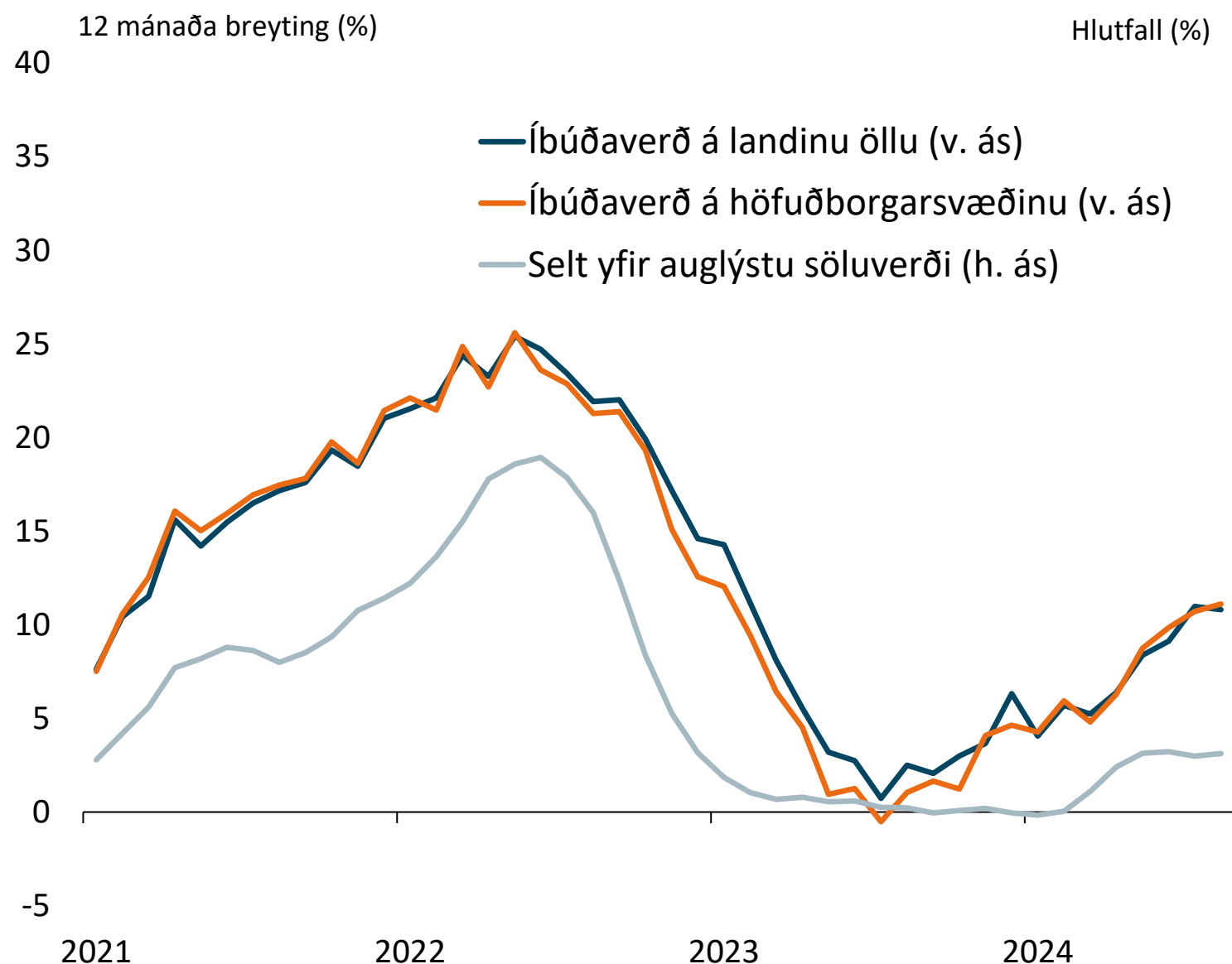
Framlag orkuverðs til verðbólgu¹

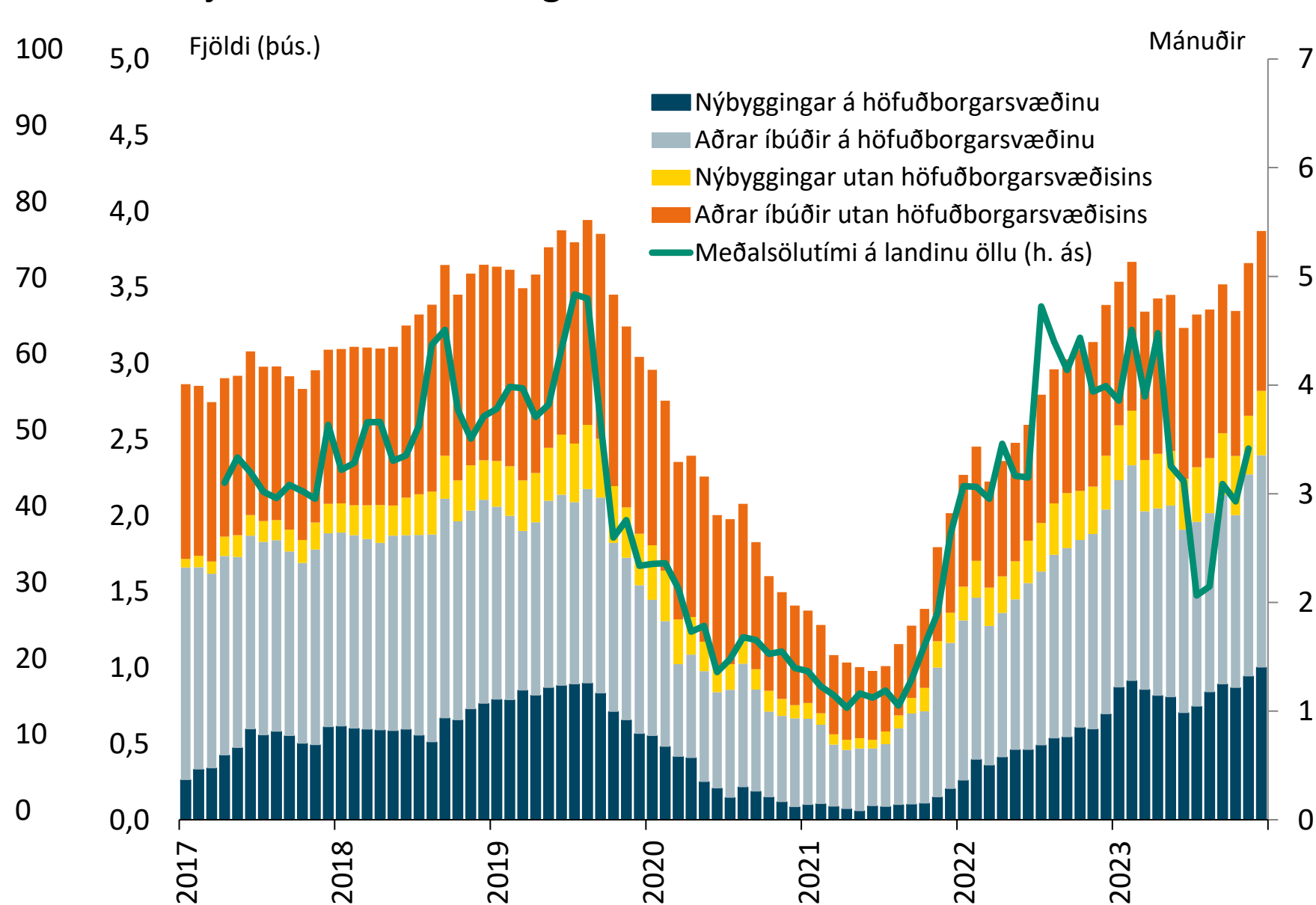
1. Framlag rafmagns, gass og annarra orkugjafa (utan bensíns og olíu) til ársverðbólgu.
Heimildir: Hagstofa Íslands, OECD, Seðlabanki Íslands.

Fólksfjölgun og launahækkningar hafa kynt undir eftirspurn eftir húsnæði

Húsnæðisverð¹

Fjöldi íbúða á sölu og meðalsölutími á landinu öllu¹

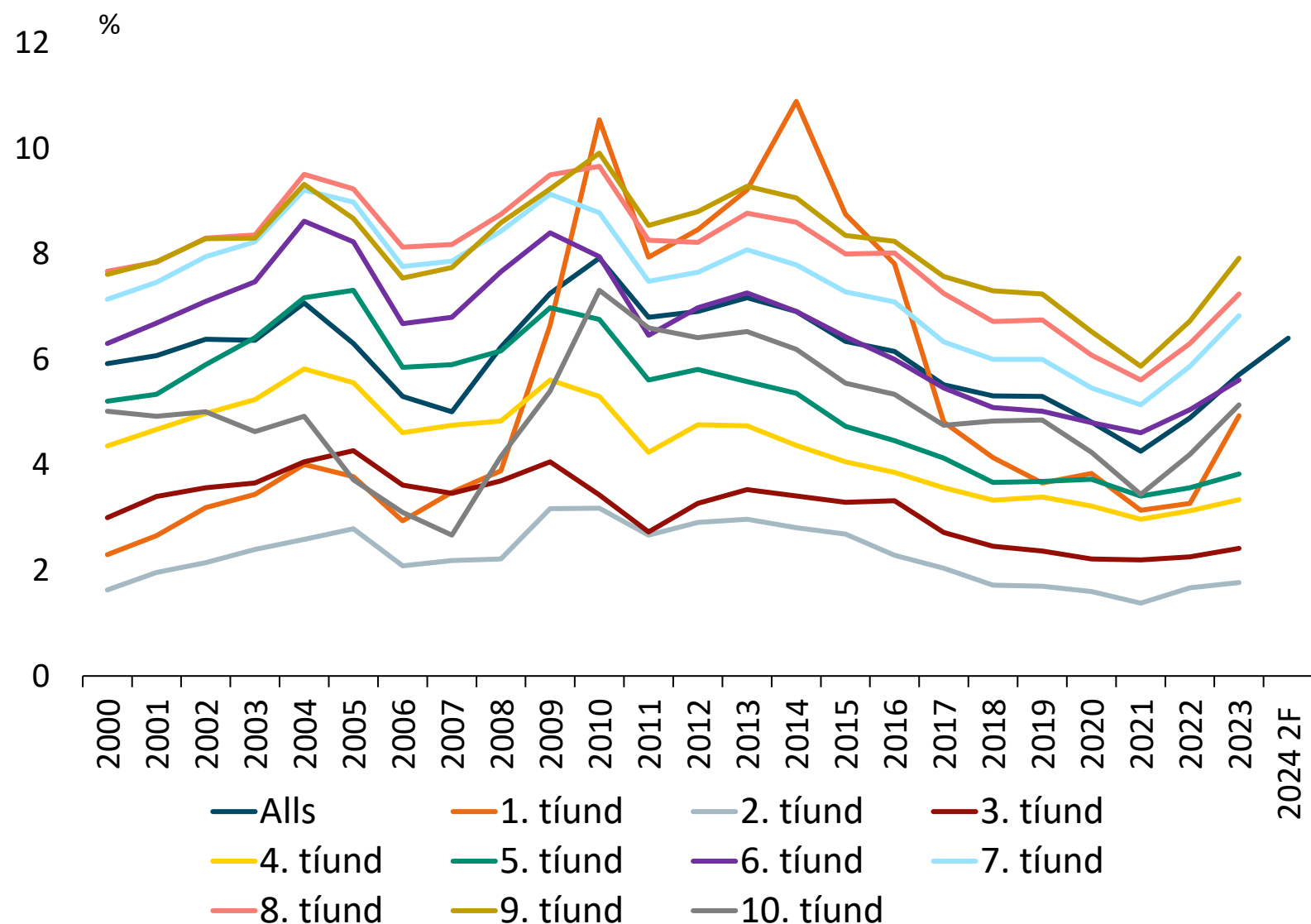

1. Vísitalan er gæðaleiðrétt m.v. fasteignamat og byggir á kaupsamningum sl. mánaðar. Hlutfall íbúða sem seldar eru yfir auglýstu söliverði af heildarfjölda seldra íbúða (þriggja mánaða hlaupandi meðaltal). 2. Fjöldi íbúða á sölu og meðalsölutími á landinu öllu.

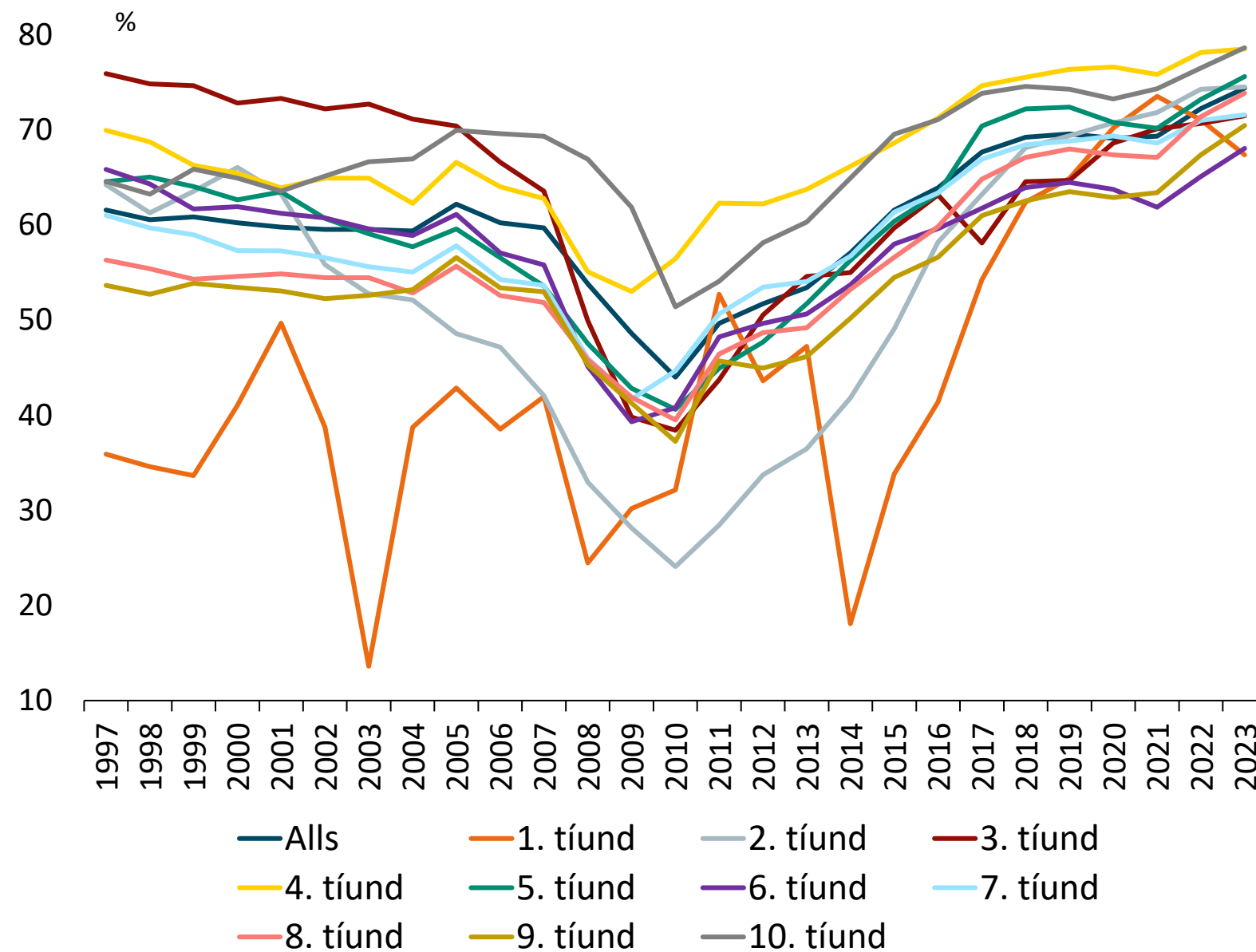
Heimildir: Fasteignavefur Vísis (fasteignir.is), Húsnæðis- og mannvirkjastofnun, Seðlabanki Ísland.

Greiðslubyrði heimila þyngist en eiginfjárstaða þeirra hefur styrkst að miklum mun

Hlutfall vaxtagjalda vegna íbúðalána af ráðstöfunartekjum heimila^{1 2}

Eiginfjárhlutfall heimila^{1 3}

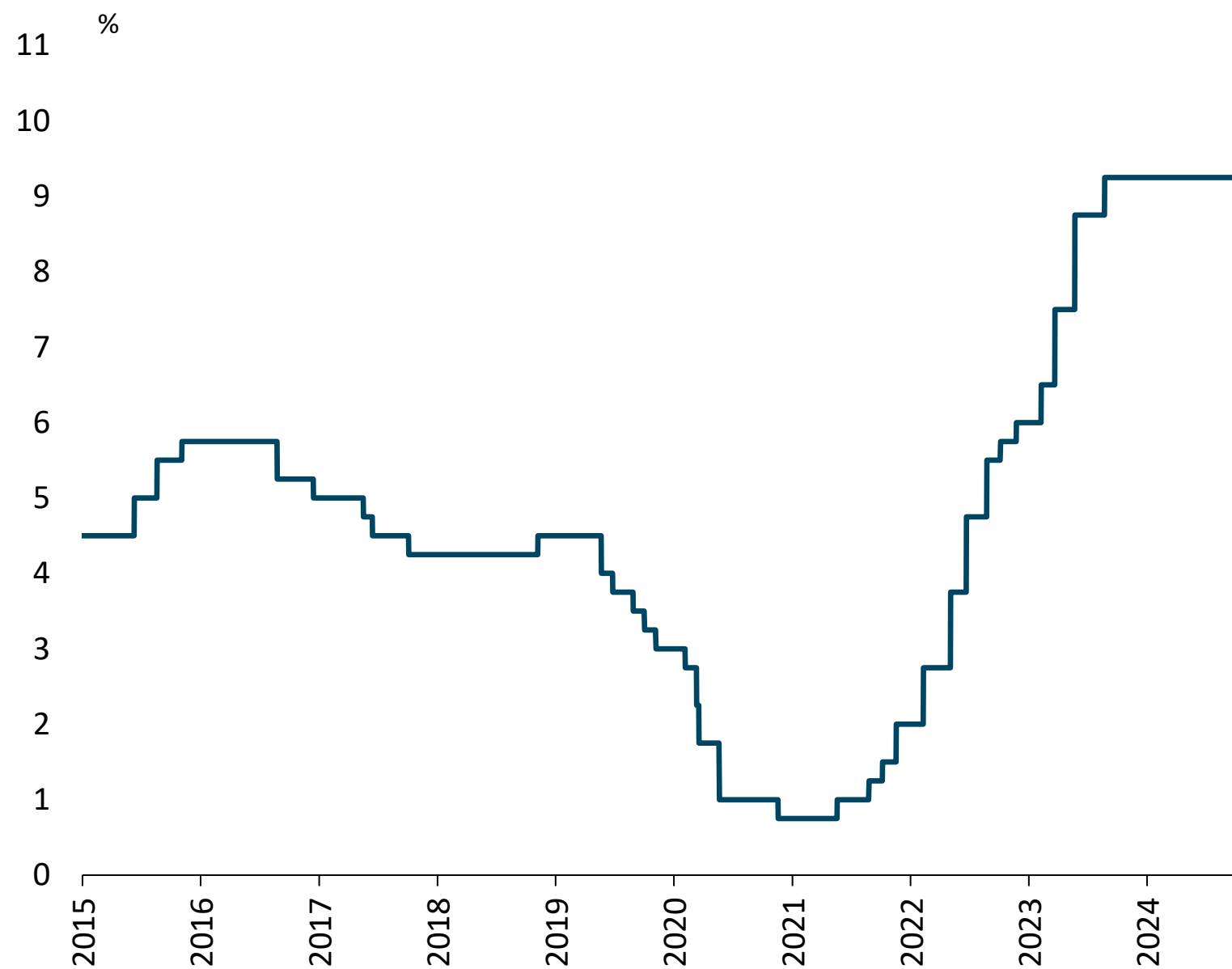
1. Tíundir miða við ráðstöfunartekjur heimila, þar sem ráðstöfunartekjur eru heildartekjur að frádrögnum sköttum. 2. Gildi fyrir 2024 er mat Seðlabankans fyrir 2. ársfjórðung. 3. Hlutfall samtölu eiginfjár af heildareignum heimila innan hversrar tíundar. Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands.

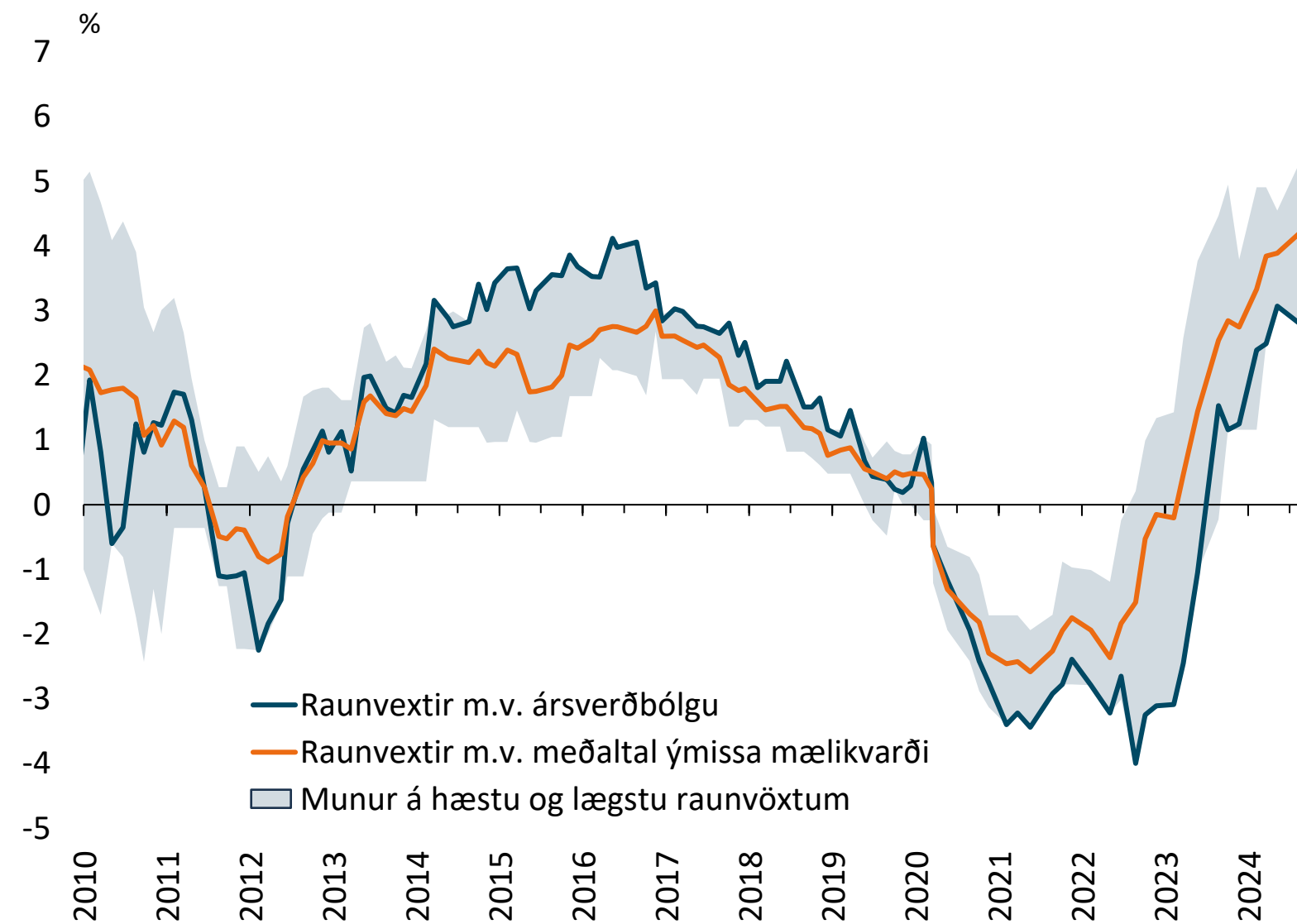
Stefna Seðlabankans

Númer 1: Þétt peningalegt aðhald til þess að kæla hagkerfið og ná verðbólgu aftur í markmið

Meginvextir (7 daga bundin innlán)

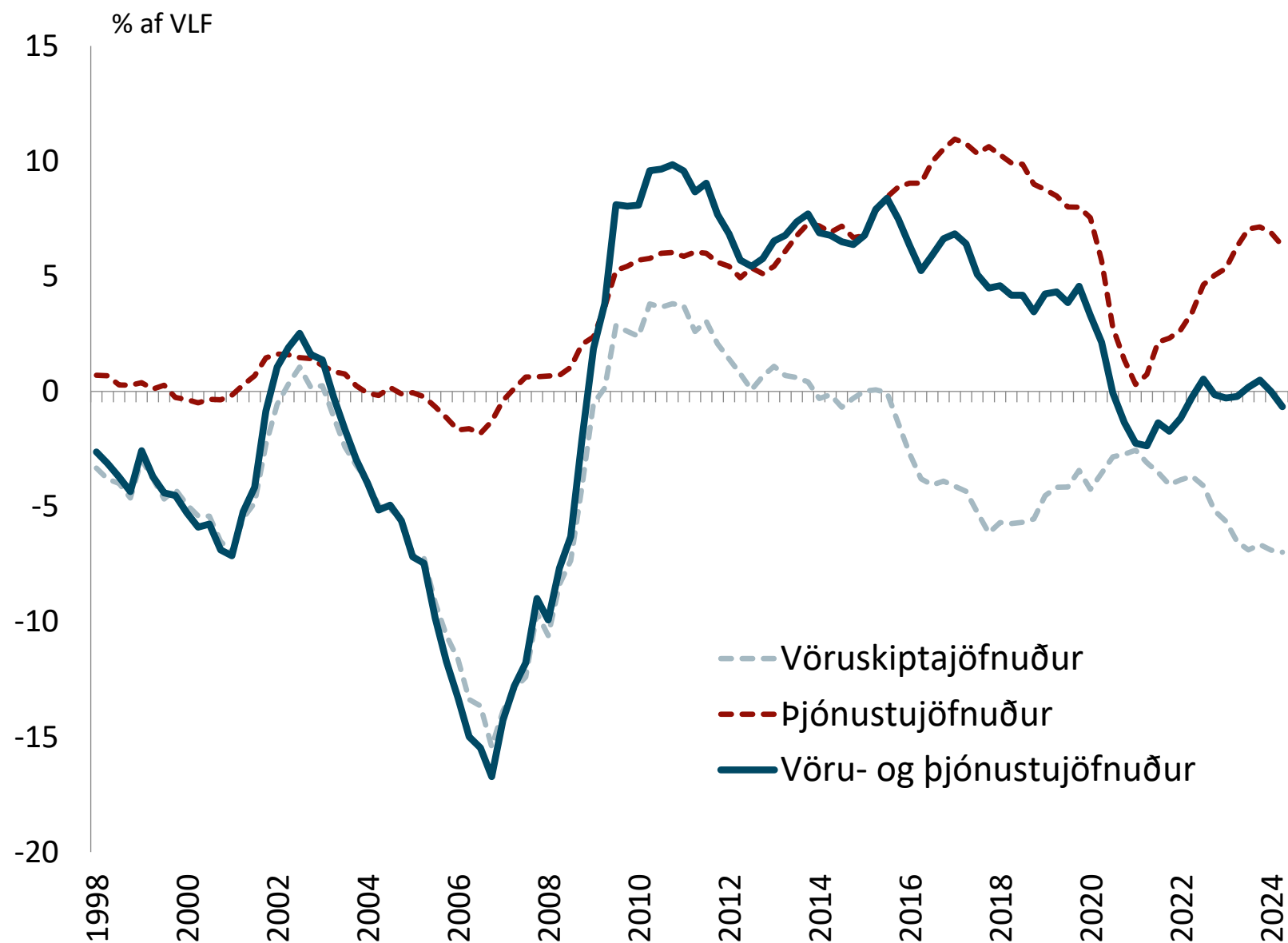
Raunvextir Seðlabankans í kjölfar vaxtaákvörðana peningastefnunefndar¹

1. Miðað er við meginvextir hverju sinni og 12 mánaða verðbólgu, 1 árs verðbólguvæntingar fyrirtækja, 1 árs verðbólguvæntingar heimila, 1 árs verðbólguálag á skuldabréfamarkaði og spá Seðlabankans um ársverðbólgu eftir fjóra ársfjórðunga. Frá mars 2012 er einnig miðað við 1 árs verðbólguvæntingar markaðsaðila samkvæmt ársfjórðungslægri könnun Seðlabankans. Heimildir: Gallup, Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands.

Númer 2: Beiting þjóðhagsvarúðartækja – koma í veg fyrir lánabólu og tryggja stöðugleika í greiðslujöfnuði

Vöru- og þjónustujöfnuður¹

Gengi íslensku krónunnar

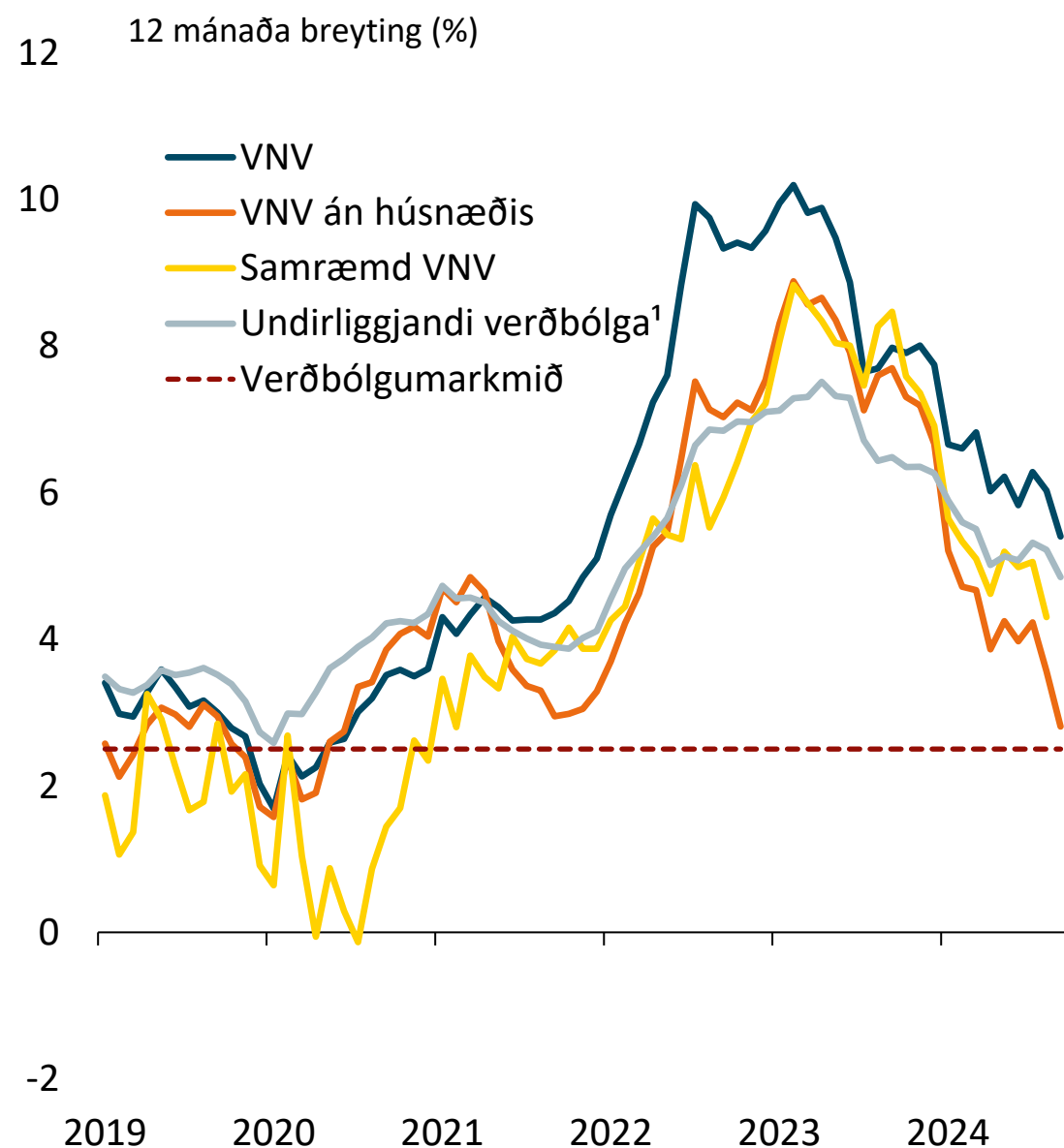

1. Fjögurra fjórðunga hlaupandi samtala.
 Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands.

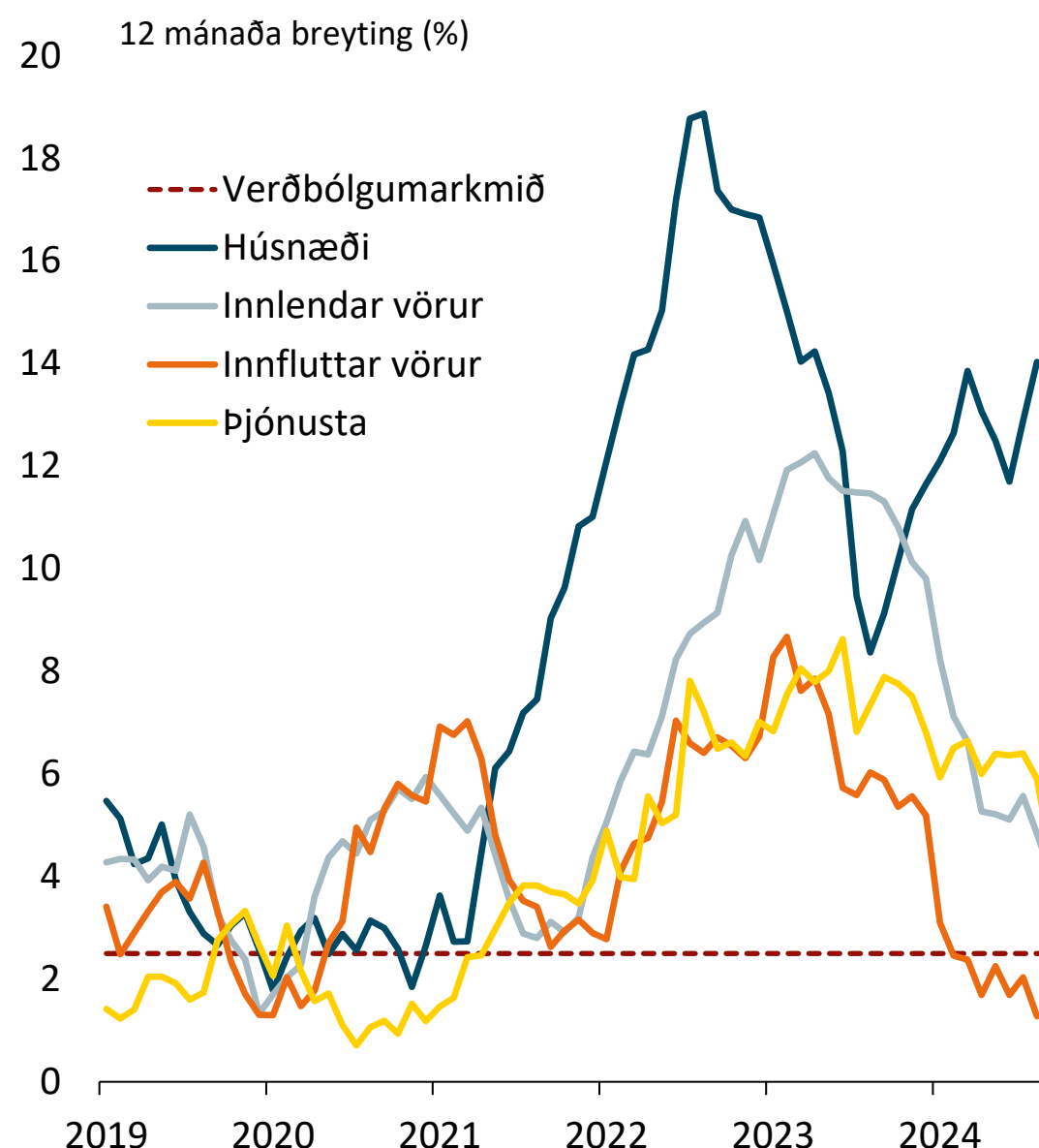
Dregið hefur úr verðbólgu og ef húsnæði er tekið út fyrir sviga er hún nálægt markmiði

- Verðbólga var 5,4% í september en 2,8% án húsnæðis

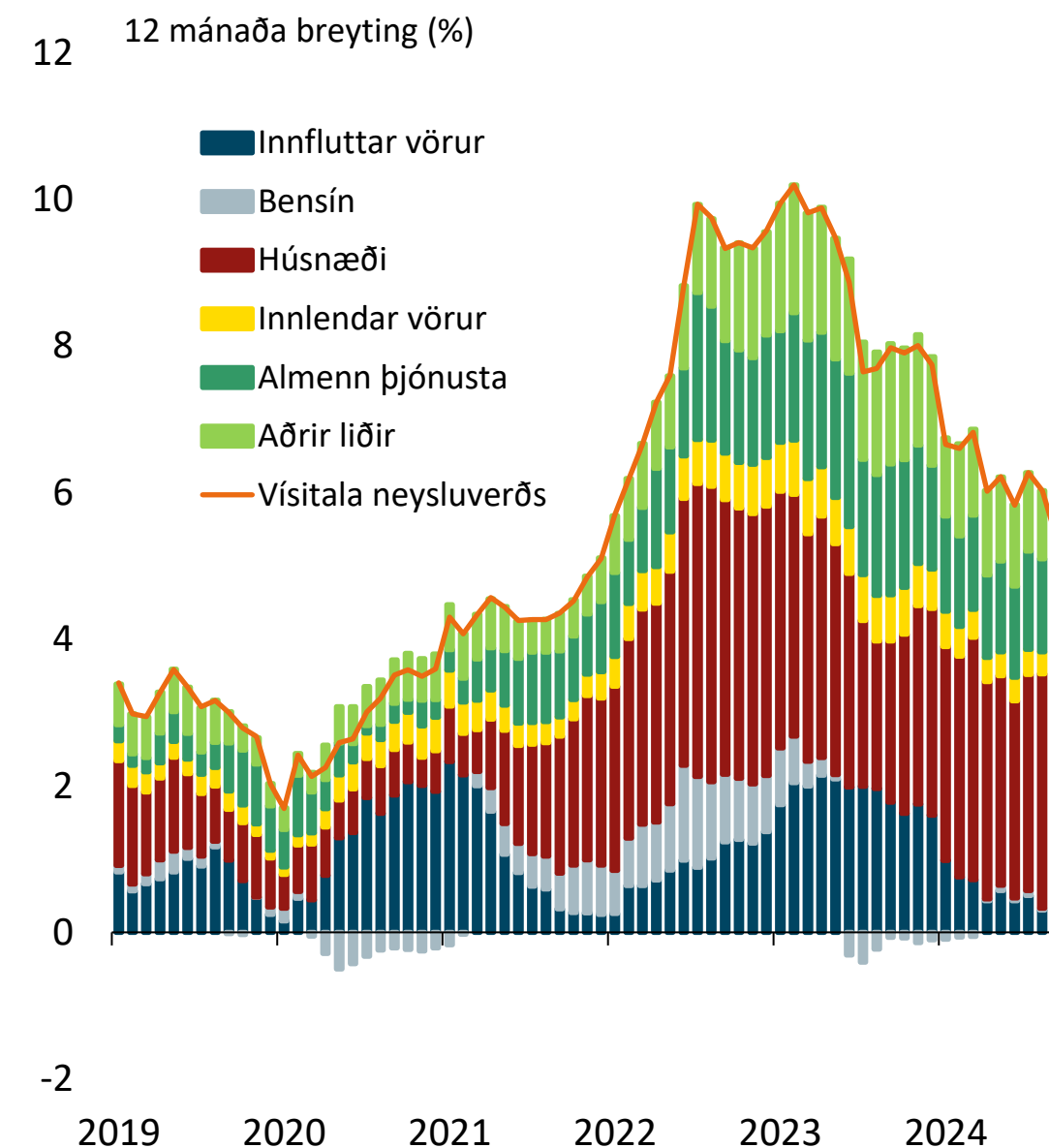
Verðbólga á ýmsa mælikvarða

Innland og innflutt verðbólga

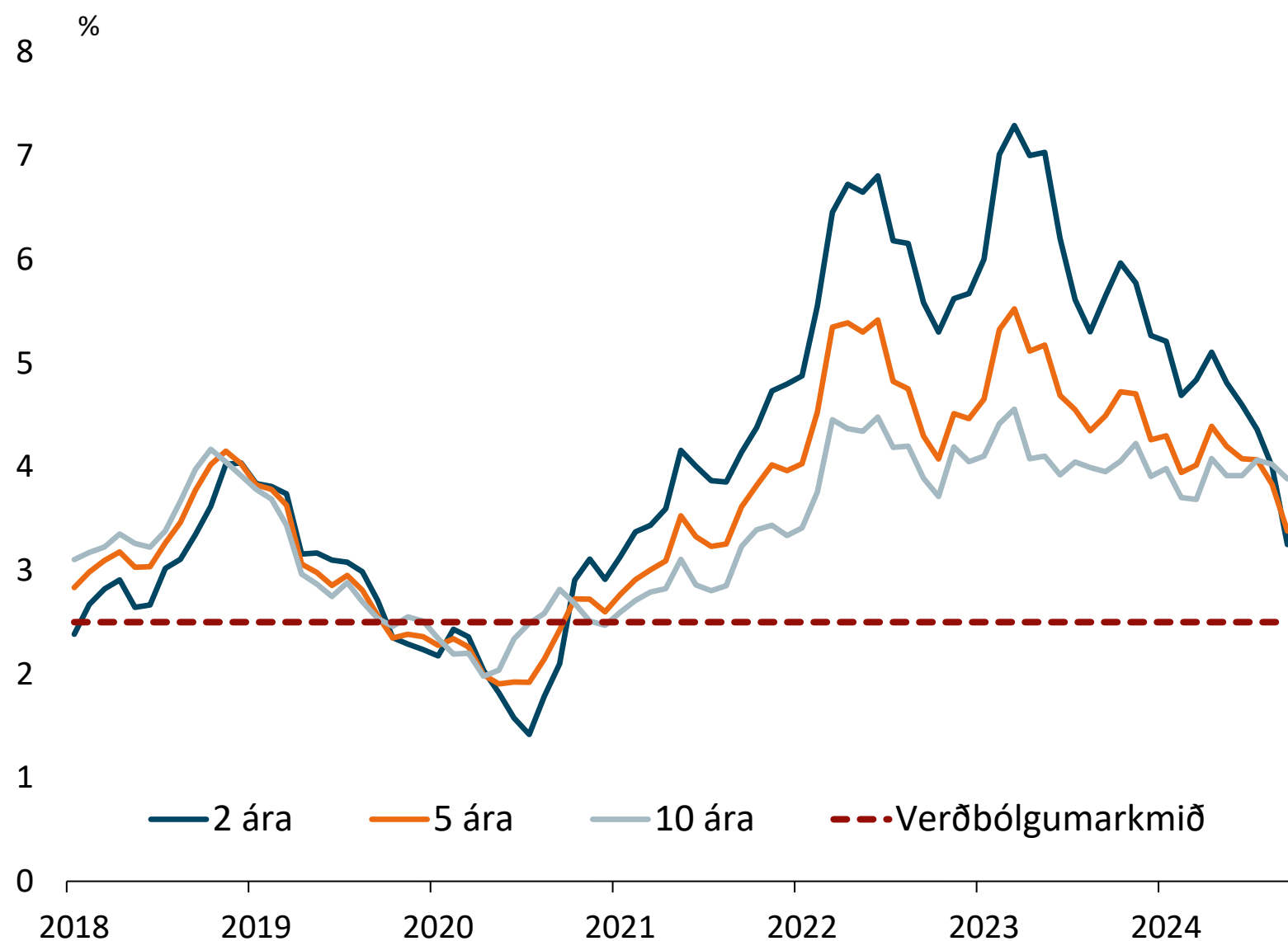
Undirliðir verðbólgu

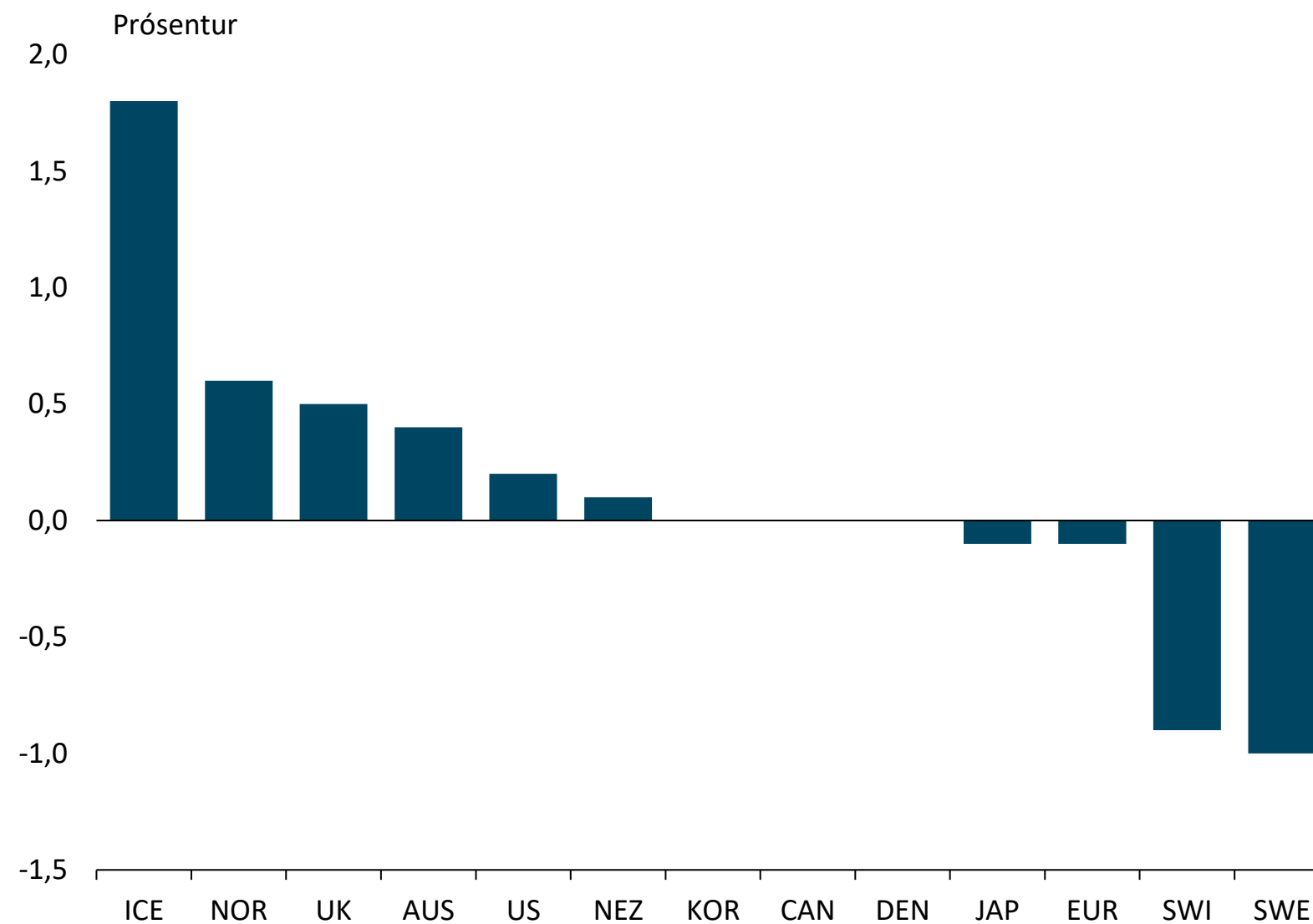
1. Undirliggjandi verðbólga sýnir meðaltal fimm ólíkra mælikvarða. Frá og með júní 2024 er kjarnavísitala 2 notuð þar sem kjarnavísitala 3 er ekki lengur birt.
Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Ísland.

Meginvandinn: Verðbólguvæntingar umfram verðbólguþéttum en þær fara samt lækkandi

Verðbólguálag á skuldabréfamarkaði¹

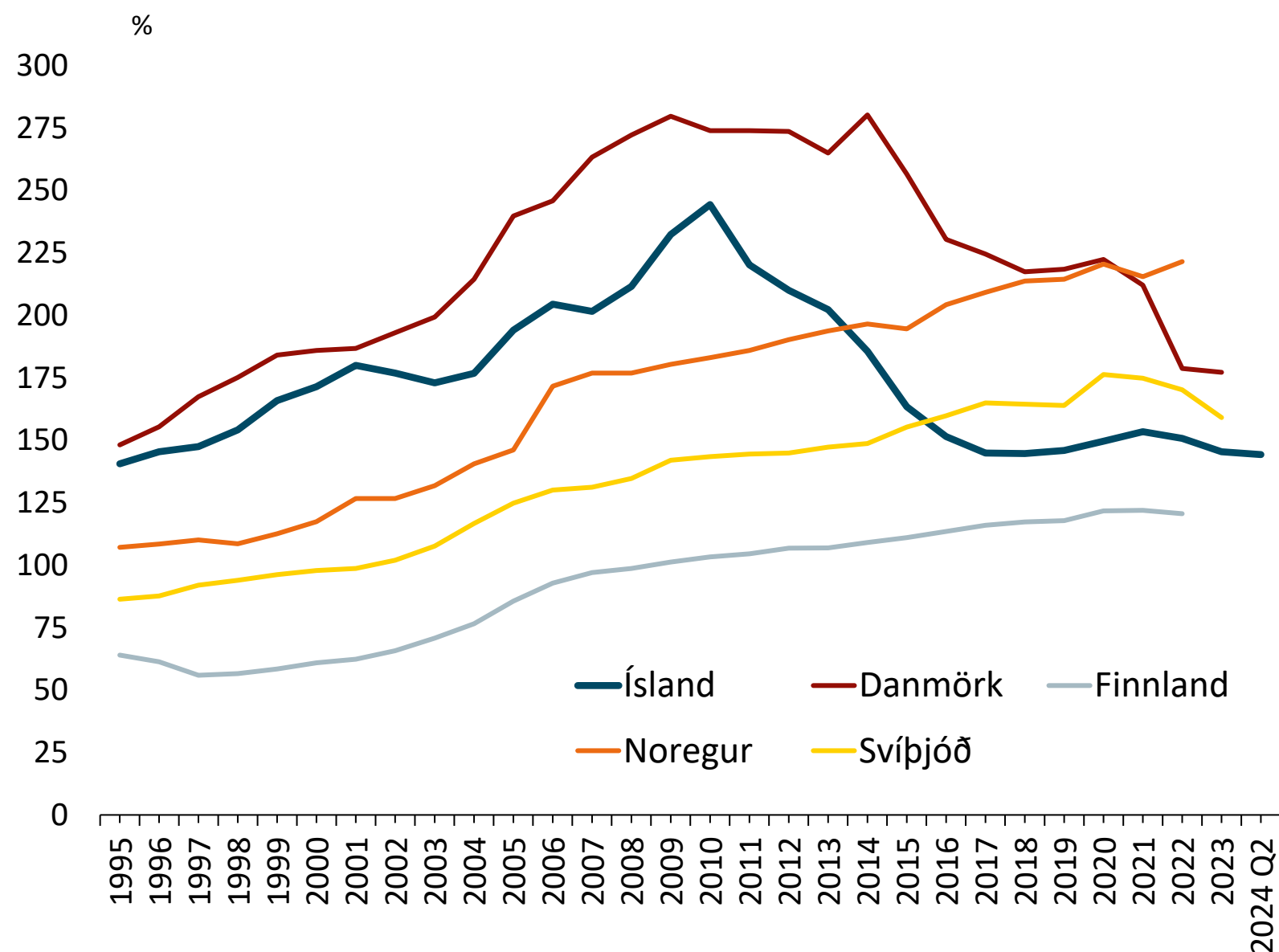
Frávik eins árs verðbólguvæntinga frá verðbólguþéttum²

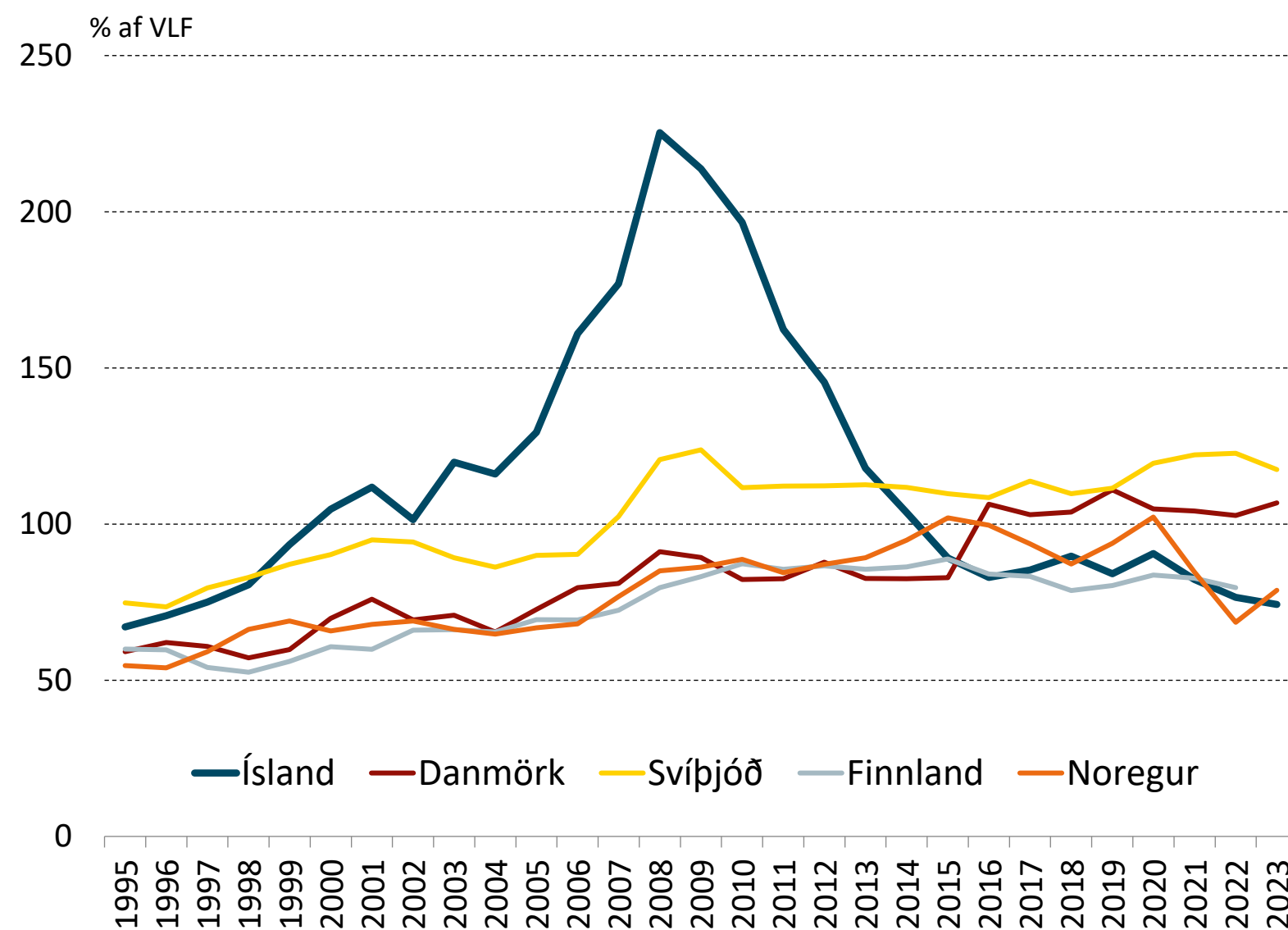
1. Verðbólguálag á skuldabréfamarkaði er mánaðarlegt meðaltal. 2. Væntingar sérfræðinga og markaðsaðila um verðbólgu eftir 1 ár (þ.e. í ágúst 2025 eða á 3.ársfj. 2025) nema fyrir Danmörku sem sýnir vænta meðalverðbólgu ársins 2025. Heimildir: Consensus Forecast, Refinitive Datastream, Seðlabanki Ísland.

Engin lánabóla þrátt fyrir efnahagslegan uppgang og hækkun fasteignaverðs

Skuldir heimila sem hlutfall af ráðstöfunartekjum¹

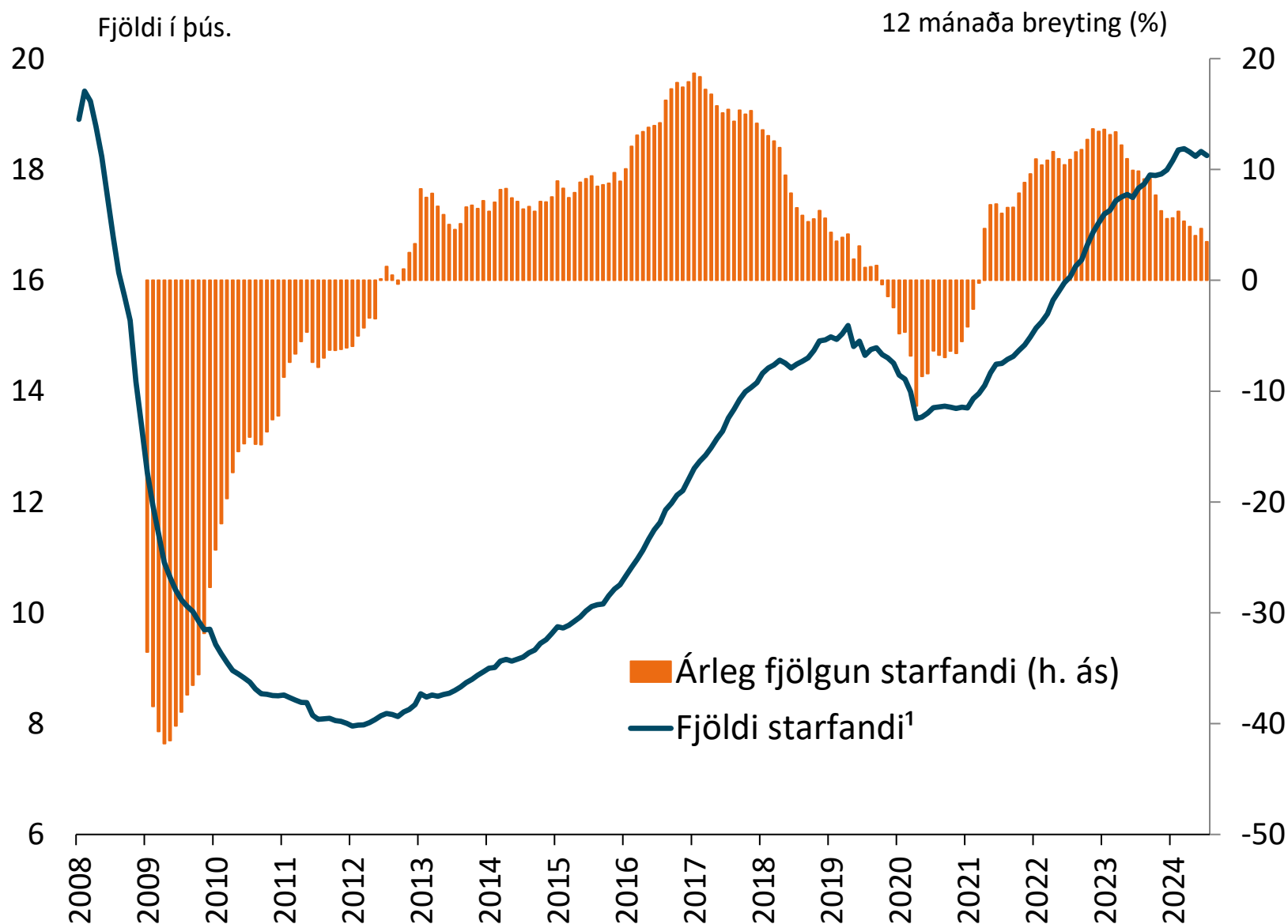
Skuldir fyrirtækja sem hlutfall af landsframleiðslu

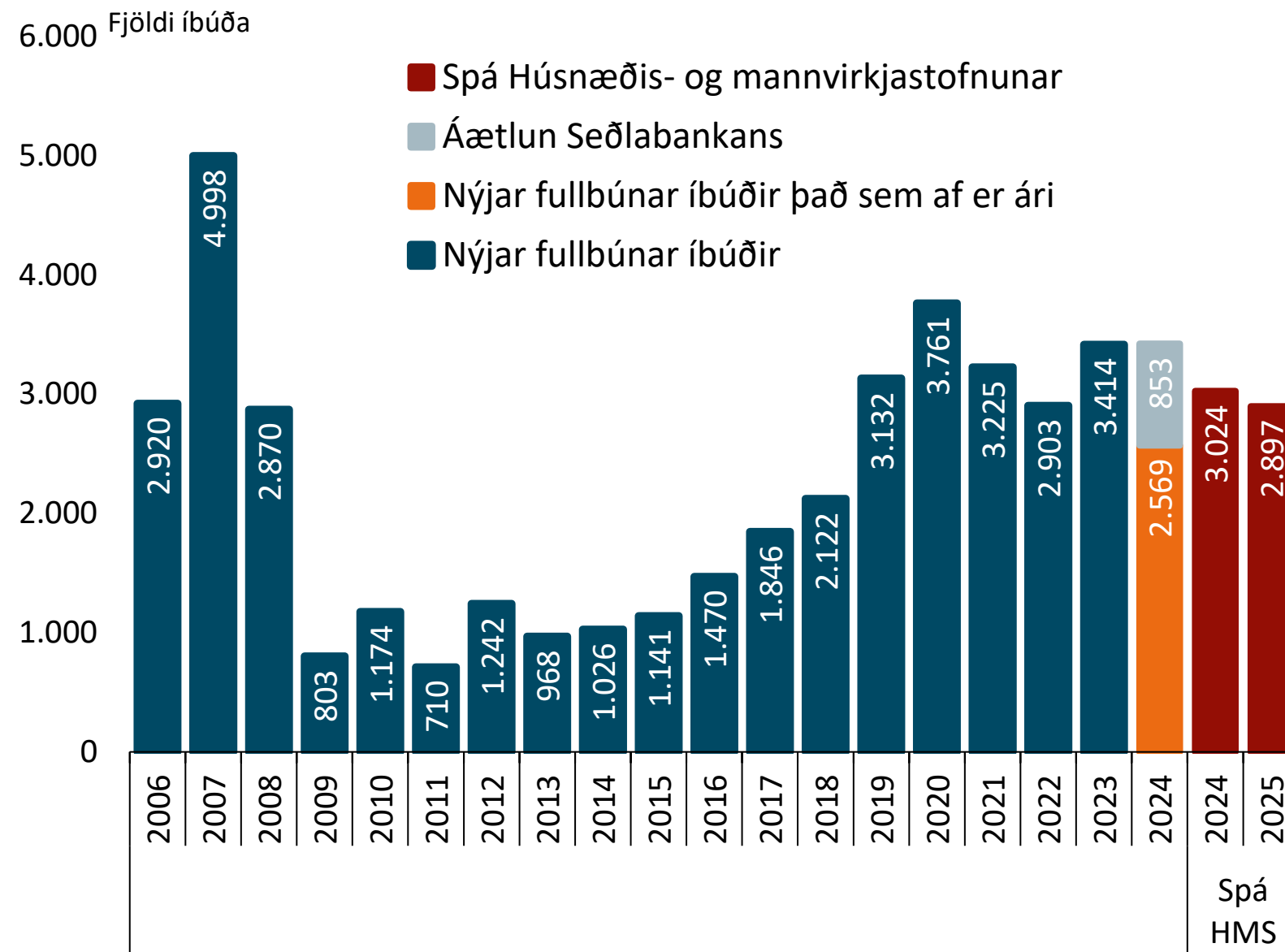
1. Skuldir heimila við innlend fjármálafyrirtæki. Ráðstöfunartekjur frá 1F 2021 eru byggðar á mati Seðlabankans. Heimildir: Eurostat, Macrobond, Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands.

Fólki fjölgar í byggingar- og mannvirkjageiranum og framboð mun halda áfram að vaxa

Fjöldi starfandi í byggingastarfsemi og mannvirkjagerð

Nýjar fullbúnar íbúðir á landinu öllu²

1. Fjöldi starfandi á aldrinum 16-74 ára. Árstíðaleiðrétt gögn. 2. Fullbúnar íbúðir eru taldar sem íbúðir á matsstigi 7 og 8. Fjöldi fyrir árið 2024 í heild er metinn út frá fjölda íbúða sem lokið var við að byggja í lok september. Spá HMS um nýbyggðar íbúðir innihaldur ekki fjölgun íbúða í eldri fasteignum og ekki íbúðir sem skráðar eru á matsstigi 7-8 á árinu en voru teknar í notkun fyrir einhverju síðan.

Heimildir: Fasteignavefur Vísir (fasteignir.is), Húsnæðis- og mannvirkjastofnun, Seðlabanki Ísland.

Litið til framtíðar

Litið til framtíðar ...

- Frá 2020 hefur landsframleiðsla vaxið um 20% að raunvirði – samhliða hefur fólki fjölgað um 8% á vinnumarkaði
- Síðustu ár hafa verið miklir uppgangstímar á Íslandi
- Seðlabankinn hefur fengið það verkefni að viðhalda stöðugleika – og beitt bæði peningastefnu og þjóðhagsvarúðartækjum
- Þetta eru bitur meðul
- Það hillir undir árangur – að við getum náð fram mjúkri lendingu og komist í verðbólguþolmarkmið án kreppu, viðskiptahalla eða fjárhagsvandræða
- Gangi þetta eftir lækka vextir

Litið til framtíðar ...

- Á síðustu árum hafa opnast nýir möguleikar til fjármögnunar fasteignakaupa á nafnvaxtakjörum
- Lán á nafnvaxtakjörum hafa varið heimili landsins fyrir verðbólgu að einhverju marki og aukið bit peningastefnunnar
- Þessum breytingum þarf að fylgja eftir til að tryggja stöðuga og hagstæða fjármögnun fyrir heimili landsins til lengri tíma
- Það sem vantar nú er að huga betur að framboðshliðinni og tryggja húsnæði til samræmis við þjóðarinnar

Takk fyrir